

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีประชากรอยู่ในภาคการเกษตรถึงร้อยละ 37.6 ต่อกำลังแรงงาน หรือ 14.55 ล้านคนในปี พ.ศ. 2553 และสามารถสร้างรายได้ถึง 381.5 พันล้านบาท ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2553 หรือคิดเป็นร้อยละ 8.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product--GDP) (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554) ขณะเดียวกันธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงประโยชน์ถึงเกษตรกรโดยตรง เนื่องจากมีสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศเกินกว่าร้อยละ 80 ของวัตถุดิบที่ใช้ในโรงงาน ทั้งนี้เพราะธุรกิจการเกษตรเป็นธุรกิจที่ทำการเพาะปลูก การปศุสัตว์ การประมง ป่าไม้ การจัดหาวัตถุดิบสำหรับการแปรรูปโดยเครื่องจักรกล ด้วยระบบอุตสาหกรรมทำให้ได้ผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้ โดยให้เกิดค่าเสียโอกาสน้อยที่สุด รวมทั้งการพัฒนาไปได้อย่างครบวงจรรองรับสินค้าเกษตร ลดการสูญเสียของสินค้าเกษตร โดยการประสานกับแผนการพัฒนาการเกษตร และการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมเกษตร ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรสามารถส่งออกได้ในราคาที่สูงขึ้น เป็นการยกระดับราคาของผลิตผลทางการเกษตร ทำให้เกิดอำนาจในการต่อรองราคากับประเทศผู้ซื้อและยังลดความผันผวนของราคาสินค้าเกษตรด้วย ทำให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และเสถียรภาพในการดำรงชีวิต เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร เศรษฐกิจของประเทศจึงขึ้นกับรายได้ของเกษตรกรภายในประเทศ ภาคเกษตรกรรมจึงถือได้ว่ามีความสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก

## ตาราง 1

ประชากร แรงงานและค่าจ้าง ณ วันสิ้นปี

(หน่วย: ล้านคน)

	ปี พ.ศ.							
	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
จำนวนประชากร	63.08	61.97	62.42	62.83	63.04	63.39	63.53	63.88
ส่วนเปลี่ยนแปลง	(0.4)	(-1.8)	(0.7)	(0.7)	(0.3)	(0.6)	(0.2)	(0.6)
ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน	34.90	35.81	36.13	36.43	36.94	37.70	38.43	38.64
ส่วนเปลี่ยนแปลง	(1.9)	(2.6)	(0.9)	(0.8)	(1.4)	(2.1)	(1.9)	(0.6)
ผู้มีงานทำ	33.84	34.91	34.21	35.69	36.25	37.02	37.71	38.04
ส่วนเปลี่ยนแปลง	(2.4)	(3.2)	(-2.0)	(4.3)	(1.6)	(2.1)	(1.9)	(0.9)
ภาคเกษตร	13.88	13.91	13.62	14.17	14.31	14.70	14.69	14.55
ส่วนเปลี่ยนแปลง	(-1.2)	(0.2)	(-2.1)	(4.1)	(1.0)	(2.7)	(-0.0)	(-1.0)
นอกภาคเกษตร	19.96	21.00	20.60	21.52	21.94	22.32	23.01	23.49
ส่วนเปลี่ยนแปลง	(5.0)	(5.2)	(-1.9)	(4.5)	(2.0)	(1.7)	(3.1)	(2.1)

ที่มา. จาก เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ, โดย ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554, ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2554, จาก <http://www.bot.or.th/Thai/Statistics/Indicators/Pages/index.aspx>

อุตสาหกรรมเกษตรจะเชื่อมโยงไปสู่อุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตร ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร ที่ประเทศไทยได้ประกาศนโยบายด้านอาหารและอุตสาหกรรมเกษตรในการเป็น “ครัวของโลก” จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราสูง การใช้ภายในประเทศซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่า GDP และการเพิ่มขึ้นของการส่งออก เนื่องจากความต้องการภายในตลาดเอเชียเอง ซึ่งอยู่ในภาวะฟื้นตัวจากปัญหาเศรษฐกิจ การกระจายความเสี่ยงไปยังตลาดอื่น ๆ เพิ่มขึ้น และความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้อุตสาหกรรมการผลิตอาหารเติบโตและช่วยเสริมให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวเข้มแข็งขึ้น (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2548)

อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มของไทยมีรากฐานการผลิตที่เข้มแข็งกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน บริษัทผู้แปรรูปอาหารรายใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นผู้ส่งออก และพึ่งพิงตลาดต่างประเทศมาก ปัจจุบันการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอาหาร และเครื่องดื่มของ

ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งภาคการผลิตอุตสาหกรรม และภาคการส่งออกของไทยที่จะมีการเร่งผลิต และส่งออกมากขึ้น ทั้งนี้ภาวะอุตสาหกรรมอาหารโดยรวมในปี พ.ศ. 2553 การผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2552 ร้อยละ 7.2 ในขณะที่การส่งออกมีมูลค่า 745,698.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2552 ร้อยละ 6.1 ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มปศุสัตว์ กลุ่มประมง กลุ่มผักผลไม้ ผลิตภัณฑ์พืช แป้ง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป และน้ำตาล สำหรับแนวโน้มการผลิตและการส่งออกอุตสาหกรรมอาหารในปี พ.ศ. 2554 ทิศทางการผลิตและการส่งออกจะปรับตัวดีขึ้นตามสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจโลก (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2553)

อุตสาหกรรมอาหารนั้นมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร และลดการว่างงานของแรงงานภายในประเทศ ดังนั้นควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารของไทย โดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหาร ในขณะที่เงินออมในประเทศไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาและเป็นข้อจำกัดในด้านเงินทุน เนื่องจากแรงจูงใจในการออม หรือทางเลือกในการออมมีน้อย ทำให้ตลาดทุนเข้ามา มีบทบาทเป็นแหล่งระดมทุนระยะยาวจากประชาชน ที่มีความประสงค์จะลงทุน และสนับสนุนอุตสาหกรรมดังกล่าว โดยการออกหลักทรัพย์เพื่อระดมทุนระยะยาวในตลาดทุน ตลาดทุนประกอบด้วย ตลาดแรกหรือตลาดหลักทรัพย์ออกใหม่ และตลาดรองหรือตลาดซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการระดมเงินทุนจากตลาดแรก ตลาดรองจะช่วยให้ผู้ลงทุนซื้อหุ้นใหม่ในตลาดแรกสามารถนำหลักทรัพย์มาขาย เพื่อเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เมื่อต้องการหรืออาจเปลี่ยนเป็นการลงทุนซื้อหลักทรัพย์อื่นที่เห็นว่ามียieldสูงกว่า เพื่อสร้างสภาพคล่องให้แก่หลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์หรือตลาดหุ้น เป็นสถานที่สำหรับซื้อขายแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ระยะยาวของบริษัทมหาชน ซึ่งถือว่าเป็นตลาดรอง เนื่องจากจะซื้อขายเฉพาะหลักทรัพย์ที่เคยซื้อขายในตลาดแรกแล้วเท่านั้น หลักทรัพย์ที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ จะประกอบไปด้วย ตราสารหนี้ และตราสารทุน ซึ่งได้แก่ หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ หุ้นกู้ และหน่วยลงทุน เป็นต้น โดยเรียกว่าตราสารเพื่อการลงทุน ซึ่งจะแบ่งหลักทรัพย์ในตลาดเป็นกลุ่มตามประเภทของธุรกิจ และมีการคำนวณดัชนีหลักทรัพย์เป็นรายกลุ่มด้วย

สำหรับดัชนีราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นตัวเลขที่ชี้ว่าสถานการณ์ภาพรวมของกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในอนาคตอันใกล้ หากดัชนีมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก็สามารถคาดการณ์ได้ว่าธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารของไทยในช่วง 3-6 เดือนข้างหน้า มีแนวโน้มการเติบโตในทางที่ดีขึ้น ในทางตรงข้ามหากดัชนีมีการปรับตัวลดลง ก็จะคาดการณ์ได้ว่าในอนาคตอันใกล้แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารจะอยู่ในภาวะซบเซา หรือถดถอยได้ และจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ปัจจัยหนึ่งที่มีผลสำคัญต่อการเติบโตของกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ทั้งด้านขนาดของตลาดและการลงทุน คือ ดัชนีราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร เพราะหากนักลงทุนสนใจเข้ามาลงทุน ซึ่งมีปริมาณเงินมากพอที่จะผลักดันให้มูลค่าการซื้อขายหนาแน่น รวมทั้งจุดให้ดัชนีราคาเพิ่มสูงขึ้น จะมีผลต่อภาพรวมของแนวโน้มการเติบโตที่สุด มูลค่าการลงทุนของนักลงทุนจะมีความผันผวนไปตามปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้ม ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง และเหตุการณ์ทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

จะเห็นว่าธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารนั้นมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร และลดการว่างงานของแรงงานภายในประเทศ เช่น กลุ่มบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ซึ่งถือว่าเป็นหลักทรัพย์ที่มีความสำคัญในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้มาก เนื่องจากมีการจ้างงานและมูลค่าในการผลิตสูงที่สุดในกลุ่มอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารให้มีทิศทางเป้าหมายชัดเจน และมีแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยการส่งเสริมให้มีการระดมทุน หรือลงทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจะช่วยให้ดัชนีราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเพิ่มขึ้น อันจะเป็นการชี้ว่าสถานการณ์ภาพรวมของกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารไปในทางที่ดีขึ้น จึงน่าสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาการลงทุนในจังหวะที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถกำหนดแนวนโยบายด้านธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร เพื่อ

เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกสินค้าอาหารของไทย ซึ่งจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายส่วนแบ่งการตลาดของไทยในทุกกลุ่มสินค้าอาหารได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลต่อการสร้างอาชีพที่มั่นคงยั่งยืนให้แก่เกษตรกรไทย

## วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเกษตร และอุตสาหกรรมอาหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

## สมมติฐานของการศึกษา

ดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ราคาหุ้นบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ดัชนีราคาหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

## ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ราคาหุ้นบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) เป็นตัวแทน ราคาหุ้นในกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร โดยใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (secondary data) จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นข้อมูลรายวันที่ทำการซื้อขายอยู่ในตลาด ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2554 รวมทั้งสิ้น 104 วัน

## วิธีการศึกษา

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ประเภทอนุกรมเวลา (time series) โดยใช้ข้อมูลรายวัน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2554 รวมทั้งสิ้น 104 วัน โดยรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

### วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการวิเคราะห์ลักษณะและทิศทางการเจริญเติบโตของธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยตัวแปรต่าง ๆ ที่มีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มาสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติในแบบสมการถดถอย (multiple regression analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปร แล้วทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS)

### แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบจำลองของสมการถดถอย (multiple regression analysis) โดยมีตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระดังนี้

$$FI = b_0 + b_1FV + b_2CPF + b_3SET$$

โดยที่

FI คือ ดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเกษตร และอุตสาหกรรมอาหาร (จุด)

FV คือ มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเกษตร และอุตสาหกรรม-  
อาหาร (ล้านบาท)

CPF คือ ราคาหุ้นบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) (บาท)

SET คือ ดัชนีราคาหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (จุด)

### นิยามศัพท์เฉพาะ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand--SET) เป็นตลาดหลักทรัพย์หลักของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 เปิดซื้อขายอย่างเป็นทางการครั้งแรก ในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ทำหน้าที่เป็นตลาดรองเพื่อแลกเปลี่ยนซื้อขายตราสารทุนของบริษัทต่าง ๆ ที่ขึ้นทะเบียนไว้ และเพื่อให้สามารถระดมเงินทุนเพิ่มเติมจากสาธารณะได้โดยสะดวก ปัจจุบันการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และการกำกับดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

ธุรกิจการเกษตร หมายถึง ธุรกิจที่ทำการเพาะปลูก ทำการปศุสัตว์ ทำการประมง ทำป่าไม้ การแปรรูป การชำแหละและเก็บรักษาสินค้าเกษตร รวมถึงตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเบื้องต้นเพื่อนำไปใช้ต่อในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ยกเว้น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชที่เป็นเคมีภัณฑ์และกิจการที่เกี่ยวข้องกับเส้นใย

อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม หมายถึง ผู้ผลิตอาหาร โดยแปรรูปจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผู้ประกอบกิจการร้านอาหาร ตัวแทนจำหน่ายอาหารและรวมถึงผู้ผลิตเครื่องดื่มต่าง ๆ

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษานำไปประกอบการตัดสินใจ วางแผนและปรับกลยุทธ์สำหรับนักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาจังหวะการลงทุนที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพต่อไป